



ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ



Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року



Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

Пінул Катерина Андріївна
магістрант ОП «Клінічна психологія»
Центру заочного та дистанційного навчання
Національний університет «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: Ульянов Вадим Олексійович,
доктор медичних наук, професор
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8793-5137>

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30944>

ПСИХОСОМАТИЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЖІНОК З БЕЗПЛІДДЯМ

Востаннє десятиліття фахівці таких областей як психоневрологія, психологія та терапія, а особливо медицина та клінічна психіатрія все частіше вводять у вжиток при постановці діагнозів та відповідного лікування таке поняття як психосоматика. Якщо раніше цей феномен здебільшого в нашій країні ігнорувався в науковому дискурсі та в професійній практиці та причини захворювань з'ясовували покладаючись лише на фізіологічні особливості, то зараз є доречним простежувати залежність фізичних відхилень та захворювань, а також руйнівних процесів в організмі людини безпосередньо з його психічним станом. Кожна п'ята безплідна жінка не може завагітніти не з медичних причин чи через дисфункцію репродуктивної системи, а з різних психологічних причин. Тому, тема є вкрай актуальною.

Мета цієї статті дослідити психосоматичний профіль жінок з безпліддям, виявити зв'язок між психоемоційними станами, особистісними характеристиками та психосоматичними проявами у жінок з діагнозом безпліддя. У роботі передбачається проаналізувати основні чинники, що зумовлюють появу таких станів, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між психоемоційним станом жінки та функцією репродуктивної системи. Також ставиться завдання дослідити психогенні особливості безпліддя у жінок, а також розробити практичні рекомендації профільних фахівців щодо подолання психосоматичних чинників безпліддя у жінок шляхом психотерапії та невропсихологічного лікування.

Психосоматика – це розділ медицини та психології, який вивчає взаємозв'язок між психічними (психологічними) та фізичними (соматичними) аспектами здоров'я людини. Вона досліджує, як емоції, стрес та інші психічні фактори можуть впливати на виникнення

та прогресування фізичних захворювань. Простіше кажучи, психосоматика вивчає, як наші емоції можуть відображатися у фізичних симптомах та захворюваннях [1].

Важкі психосоматичні розлади часто впливають на процес запліднення, пригнічуючи активність нейрогуморальних регуляторних центрів. Тривалий психогенний стрес пригнічує гаметогенез. Фактори, від яких, здійснюється вплив стресу та депресії на жіночу репродуктивність, мають залежність з генезисом психічного стану та проявляються як підвищений рівень пролактину, зміни в гіпоталамо-гіпофізарно-наднирковій системі та дисфункція щитовидної залози [2].

Найчастіше безпліддя виявляють у жінок від 25 до 40 років. Саме цей період вважається найбільш репродуктивно значущим у житті жінки, коли питання материнства набуває високої соціальної, особистісної та медичної цінності [4, с. 42]. Жіноче безпліддя – не лише медична проблема, а й глибока психосоматична. Психоемоційні фактори такі як тривога, страх материнства, внутрішні конфлікти, негативні сценарії сприяють розвитку або підтримці безпліддя.

Нижче розглянемо більш детально причини психосоматичного безпліддя у жінок. Це допоможе виявити причинно-наслідкових зв'язки між психоемоційним станом жінки та функцією репродуктивної системи.

Причини психосоматичного безпліддя у жінок виокремлюють за трьома групами:

- 1) причини, що лежать у минулому жінки;
- 2) причини, що теперішнього життя жінки;
- 3) пов'язані з майбутнім причини психосоматичного безпліддя жінки.

У кожній з цих груп присутні чинники, які визначаються як особистими особливостями жінки (внутрішні та зовнішні), так і тими, що суттєво обумовлені впливом її соціального середовища.

Корені проблеми можуть бути з минулого: жінка пережила розлучення батьків, втрату важливої для неї особи та досвід насильства в дитячому віці.

Чинники, пов'язані з теперішнім, зумовлені насамперед стресовими ситуаціями у зовнішньому середовищі та соціальним тиском. Чим довше пара не має дітей, тим сильнішим стає відчуття напруги, що створює несприятливе тло для зачаття. У таких умовах організм починає інтенсивно продукувати кортизол – гормон стресу, який здатен пригнічувати розвиток ембріона та виснажувати його [21].

До чинників, пов'язаних із майбутнім, належать різноманітні страхи. Це можуть бути тривоги щодо фінансової стабільності, змін у звичному способі життя, можливого дефіциту соціальної підтримки чи втрати кар'єри. Жінки часто бояться самотності, віддалення від друзів або нерозуміння з боку родини. Окремо вирізняється страх перед пологами – як через очікуваний фізичний біль, так і через ризик втрати дитини. Не менш глибоким є страх не впоратися з материнською роллю, бути «недостатньо хорошою» матір'ю. У деяких випадках молоді жінки уникають материнства через побоювання перед надмірною відповідальністю, особливо якщо в минулому їм доводилося піклуватися про інших дітей. Надмірне занурення в ці страхи та постійне тривожне очікування можуть порушити репродуктивну функцію жінки.

Психосоматична природа безпліддя у жінок є багатофакторним явищем, що формується під впливом взаємодії біологічних, психологічних та соціальних чинників. Емоційні стани, такі як тривожність, депресія, алекситимія та негативне тілесне самосприйняття, мають суттєвий вплив на репродуктивну функцію та можуть сприяти виникненню або підтримці безпліддя. Внутрішні психологічні конфлікти, пов'язані із материнською роллю, особистісними сценаріями і тілесною ідентичністю, є важливим психосоматичним фактором, що потребує уваги в діагностиці і терапії. У жінок з діагнозом безпліддя присутнє негативне або амбівалентне ставлення до власного тіла, що проявляється у почуттях відчуженості, сорому або навіть ворожості до своїх репродуктивних органів. Цей аспект відіграє провідну роль у розвитку психосоматичних реакцій, оскільки образ тіла є основою жіночої ідентичності та материнського потенціалу.

Список використаних джерел

1. Алчанова О. Психосоматика: як емоції впливають на здоров'я. MentalhealthforUkraine – МН4U. 2025. URL: <https://www.mh4u.in.ua/hochu-diznatysya-bilshe/psykhosomatyka-yak-emotsiyi-vplyvayut-na-zdorovya/>
2. Василюк В. В. Крос-культурна адаптація українськомовної версії TAS-20: апробація у хворих на анкілозивний спондиліт. *Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова*. Реumatологія, 2024. URL: 10.32471/rheumatology.2707-6970.91.17556
3. Волкова Н. П. Медико-психологічні аспекти репродуктивного здоров'я жінок. *Здоров'я жінки*. 2021. № 3. С. 39–46.

4. Галян І. М. Психодіагностика: навчально-методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Psykhodiahnostyka_Metodychni_rekomendatsii_OPP_2021.pdf
5. Діденко М. О. Тілесно-орієнтовані методи психотерапії у жінок із психоемоційними розладами, пов'язаними з безпліддям. *Наука і освіта*. 2023. № 1. С. 112–118.

Ключові слова: психосоматика, безпліддя, алекситимія, тривожність, депресивність, тілесний образ, материнські установки, психологічна підтримка.

Keywords: psychosomatics, infertility, alexithymia, anxiety, depression, body image, maternal attitudes, psychological support.

Погребнюк Катерина Артемівна

магістрант ОП «Клінічна психологія»

Факультету психології, політології та соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: **Ульянов Вадим Олексійович**,

доктор медичних наук, професор

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8793-5137>

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30943>

ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ

Проблема порушень харчової поведінки у пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу (ЦД2) та інсулінорезистентністю є надзвичайно актуальною, оскільки саме психологічні чинники часто визначають ефективність лікування, рівень комплаєнсу й якість життя хворих. Незважаючи на те, що фізіологічна основа діабету пов'язана з метаболічними розладами, психоемоційні процеси значною мірою впливають на перебіг захворювання, формуючи замкнене коло, у якому стрес, емоційне напруження й харчові девіації взаємно підсилюють одне одного.

Лукашук Каріна Русланівна ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА У СИСТЕМІ ОСВІТИ.	133
Масненко Ірина Володимирівна Рєпнова Тетяна Петрівна РОЛЬ БІОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ.	136
Мілевська Валерія Анатоліївна Рєпнова Тетяна Петрівна ВПЛИВ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН НА ФОРМУВАННЯ ДЕВІАЦІЙ У ПІДЛІТКІВ.	139
Овчарук Валерія Анатоліївна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНДРОМУ ВІДКЛАДЕНОГО ЖИТТЯ У ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	142
Піневич Ірина Дмитрівна СЕЗОННІ КОЛИВАННЯ НАСТРОЮ ТА ЇХНІЙ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ДЕПРЕСИВНИМИ СТАНАМИ.	145
Пінул Катерина Андріївна ПСИХОСОМАТИЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЖІНОК З БЕЗПЛІДДЯМ.	149
Погребнюк Катерина Артемівна ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ.	152
Полякова Ангеліна Олександрівна ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПРОКРАСТИНАЦІЮ І МОТИВАЦІЮ.	156
Самара Ольга Євгенівна ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ (РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ) В УМОВАХ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ.	159
Самара Ольга Євгенівна Щерблюк Ольга Іванівна ЛОГОТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У МОЛОДІ В ПЕРІОД КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ.	163
Сергєєва Катерина Петрівна, ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРУШЕНЬ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЖІНОК В УМОВАХ СТРЕСУ.	166
Сермак Дар'я Євгеніївна ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПСИХОСОМАТИЧНИМИ СИМПТОМАМИ ТА КОНВЕРСІЙНИМ РОЗЛАДОМ В ПСИХОТЕРАПІЇ.	169